

Przyszłość stosunków chińsko-tajwańskich: czas pojednania?

Justyna Pado

Przesłanie nowego prezydenta Tajwanu jest proste: „Nie chcemy wojny, lecz pokoju i dobrobytu”¹. Jakie są szanse, że ten cel, który wyznaczył sobie Ma Ying-jeou, zostanie osiągnięty? Tajwan, boryka się od ponad 60 lat z kwestią swojej państwowości, stawiając opór przyłączeniu do Chińskiej Republiki Ludowej (ChRL). Dziś współpraca gospodarcza pomiędzy dwoma krajami wręcz kwitnie, a zwykle wrogo nastawione regiony, patrzą na siebie łaskawszym okiem. Czy to za sprawą Olimpiady w Pekinie, czy też objęcia władzy przez Ma, który wykazuje chęć stosowania pragmatyzmu w stosunkach z ChRL, władze Państwa Środka, chcąc pokazać łagodniejsze oblicze, kontynuują dialog z Tajpej?

22 marca 2008 roku Ma Ying-jeou, przewodniczący tajwańskiej partii KMT (Kuomintang) został wybrany na kolejnego prezydenta Republiki Chińskiej, pokonując w wyborach swojego głównego rywala z opozycyjnej partii DPP, Franka Hsieh, drastyczną przewagą 2,2 miliona głosów². Mieszkańcy Tajwanu dali w ten sposób wyraz swojemu niezadowoleniu z ośmioletnich rządów lidera DPP, Chen Shui-biana, który przez cały okres swoich dwóch kadencji podkreślał niezależność Tajwanu od Chin Ludowych, co więcej wzniewał niepodległościowe aspiracje, tym samym powodując ostrą reakcję Pekinu.

Transformacja myśli politycznej głównych partii politycznych Tajwanu

KMT powstała w 1949 roku, kiedy po przegranej wojnie domowej, lider KMT, Chiang Kai-shek wraz z grupą zwolenników schronił się na Tajwanie, wprowadzając na wyspie autorytarne rządy jednej partii i deklarując się pełnoprawnym władcą wszystkich terytoriów będących w granicach Chin. Natomiast Pekin ustanowił odrębne komunistyczne państwo. KMT była początkowo kojarzona z jednobiegunowym stylem polityki. Nie mogąc pogodzić się z utratą władzy w Chinach kontynentalnych, KMT miała nadzieję na przejęcie władzy na kontynencie przy wsparciu sił amerykańskich, usuwając zarazem reżim komunistyczny³. Wraz z upływem czasu tak drastyczne stanowisko KMT uległo jednak osłabieniu, gdyż władza komunistów umacniała się, a społeczność międzynarodowa, uznając praworządność władz w Pekinie, nawiązała z Chinami stosunki dyplomatyczne, w rezultacie doprowadzając do sytuacji, gdzie odebrano prawo do członkostwa w ONZ Republice Chin, przyjmując w jej poczet Chińską Republikę Ludową⁴.

Po śmierci Mao w 1979 roku, władze Chin Ludowych zmieniły nieco kierunek polityki wobec Tajwanu. Nie

tyle skupiała się ona na zbrojnej interwencji skutkującej przyłączeniem Tajwanu do Chin, lecz była wyrazem pragmatyzmu w stosunkach ze zbuntowanym regionem, opierającego się na ekspansji gospodarczej. Z kolei władze w Tajpej również przyjęły bardziej umiarkowane stanowisko i przestały kierować się idealistycznymi pobudkami. Tak zdecydowana zmiana kierunku polityki wiązała się pośrednio z ustanowieniem stosunków dyplomatycznych pomiędzy Chińską Republiką Ludową a Stanami Zjednoczonymi w 1979 roku. Lata osiemdziesiąte przyniosły kolejną transformację ideologii politycznej KMT. Śmierć Chiang Kai-sheka w 1975 roku przyniosła zakończenie autorytarnych rządów na Tajwanie, a KMT zaczęła odchodzić od koncepcji unifikacji i radykalizmu politycznego.

W 1991 roku nastąpił przełom w stosunkach chińsko-tajwańskich, kiedy to prezydent Lee Teng-hui ogłosił, iż władze Tajwanu uważają komunistyczną partię Chin za pełnoprawnych przywódców Chin, co doprowadziło również do półoficjalnych rozmów pokojowych⁵. Niemniej jednak w 1999 roku zostały one zawieszono, kiedy prezydent Lee w jednym z wywiadów zasugerował, aby podjęte rozmowy odbywały się na szczeblu międzypaństwowym, co wyraźnie wskazywało, iż Tajwan uważa się za suwerenny podmiot w stosunkach międzynarodowych.

Lata dziewięćdziesiąte przyniosły spadek popularności KMT, głównie za sprawą powszechnego oskarżenia, iż zwolennicy ocieplenia stosunków z ChRL dążą do pewnych ustępstw kosztem suwerenności Tajwanu. W rezultacie wyborów prezydenckich w 2000 roku, kandydat DPP (Democratic Progressive Party), Chen Shui-bian, zdecydowany zwolennik niepodległości Tajwanu, został wybrany na urząd prezydenta. Natomiast KMT, rozbita przez wewnętrzne podziały i oskarżenia o zdradę sprowadziła swój program ponownie na nurt nacjonalistyczny. W tym czasie Komunistyczna Partia Chin spolaryzowała swoją politykę wobec Tajwanu w kierunku inicjatyw gospodarczych, polegających na rozwoju biznesu oraz utworzeniu pro-pekińskiego bloku w elektoracie tajwańskim w celu rozwoju obustronnych inwestycji. Niemniej jednak groźba interwencji wojskowej nadal pobrzmiwała w tle wzajemnej współpracy.

Ośmioletnie rządy Chena nie przyniosły istotnych zmian w stosunkach z Chinami. Również polityka wewnętrzna uległa pewnemu zastojowi. Wysiłki Chena od samego początku napotykały na opór ze strony opozycji reprezentowanej głównie przez KMT. Co więcej Pekin odrzucał jakiegokolwiek próby polepszenia stosunków w Cieśninie Tajwańskiej, argumentując niepodległościowe aspiracje DPP jako główną przeszkodę bilateralnego dialogu. W rezultacie rządy Chena koncentrowały się głównie wokół tendencji nacjonalistycznych, tożsamości narodowej i *de facto* suwerenności Tajwanu. Natomiast, od czasu odsunięcia KMT od władzy, decydenci partyjni dążyli do poprawienia swojego wizerunku, a jednocześnie

stworzenia politycznego programu, który mógłby skutecznie konkurować z rządzącą, a nie odnoszącą znacznych sukcesów DPP. KMT podkreślała konieczność modernizacji stosunków gospodarczych z Chinami, polegającej na zmniejszeniu restrykcji we wzajemnej współpracy i kontaktach, np. ustanowieniu bezpośrednich połączeń lotniczych, czy liberalizacji rynków finansowych, które to w znacznej mierze uwolnią gospodarczy potencjał Tajwanu. KMT również skierowała ostrą krytykę w stronę stanowiska Chena wobec Chin, określając ją jako prowokacyjną i konfrontacyjną. Kampania prezydencka KMT w 2008 przebiegała pod hasłem „trzech nie”: nie dla unifikacji z ChRL, nie dla niepodległości oraz nie dla próby użycia siły przez obie ze stron⁶.

Zdecydowana wygrana reprezentanta KMT w wyborach 2008 roku otwiera dla nowej władzy możliwości przełamania impasu negocjacyjnego z ostatnich kilku lat. KMT dokonała zwrotu ku politycznemu centrum i dostosowała swój program polityczny do coraz prężniej rozwijającej się klasy średniej. O przegranej DPP zdecydowały nie tylko słabe rządy, brak wyraźnego programu, czy ujawnienie skandali korupcyjnych, ale także nieudane referendum w sprawie członkostwa Tajwanu w ONZ. Referendum to miało ogromne znaczenie dla Chena, stanowiło niejako sprawdzian jego społecznego poparcia. Frekwencja nie przekroczyła 50%, co było równoznaczne z niespełnieniem wymogu, aby nadać kwestii członkostwa dalszy bieg. Jednak zastrzyło to spór z Chinami, gdyż Tajwan ponownie wykazał niepodległościowe aspiracje, które w razie sukcesu, byłyby nieuchronnie stłumione poprzez wojskową interwencję Pekinu, co z kolei postawiłoby Stany Zjednoczone w bardzo niekomfortowej sytuacji jako sojusznika Tajwanu. Nic więc dziwnego, iż strona amerykańska była co najmniej poirytowana działaniami Chen Shui-biana, postrzegając kwestię referendum jako naruszenie *status quo*⁷.

Tożsamość narodowa a status polityczny Tajwanu

Zwolennicy unifikacji Chin i Tajwanu niekoniecznie wychodzą z założenia, iż władze Republiki Chin powinny stanowić jedyne zwierzchnictwo dla Chin. Postrzegają oni Chiny jako pewnego rodzaju kulturową całość, która została podzielona na dwa ustroje polityczne w wyniku wojny domowej. Nie uważają oni, iż istnieje zjawisko narodowej tożsamości tajwańskiej. A jeśli tak, to jest to tylko wyodrębnienie geograficzne. Wyraźnie również opierają się zjawisku desinizacji społeczeństwa Tajwanu, przywiązując dużą wagę do chińskiej kultury i tradycji. Niemniej jednak młode pokolenie, wychowywane w warunkach, kiedy wydarzenia historyczne nie miały większego wpływu na sposób w jaki postrzega swoją tożsamość narodową, uważa się za Tajwańczyków. Czy można zatem

powiedzieć, iż mamy do czynienia z rodzącym się nacjonalizmem tajwańskim?

Wiele czynników decyduje obecnie o rosnącym poczuciu tajwańskiej tożsamości narodowej. Populacja obywateli, mających związki z Chinami kontynentalnymi wymiera. Reformy demokratyczne i wzrost zamożności społeczeństwa sprzyjają rozwojowi odmiennej od chińskiej tożsamości, nie wspominając już o fakcie ciągłego zagrożenia w postaci interwencji zbrojnej ze strony władz komunistycznych, co również determinuje istnienie dwóch różnych tożsamości politycznych i przyspiesza postępującą integrację narodu tajwańskiego. Kolejnym przykładem jest chociażby przywiązywanie coraz większej wagi do nauczania lokalnych dialektów⁸. To wszystko nieuchronnie prowadzi do eskalacji nacjonalizmu i poczucia dumy narodowej wśród obywateli Tajwanu. Rosnące poczucie tożsamości narodowej ma poniekąd swoje odzwierciedlenie w kształtowaniu się politycznych preferencji Tajwańczyków. Analizy przeprowadzone w marcu br. wskazują iż najwięcej, bo aż 43% mieszkańców wyspy popiera obecne *status quo* z opcją podjęcia decyzji o statusie Tajwanu w późniejszym czasie. Natomiast niecałe 2% respondentów opowiada się za unifikacją, zaś ok. 6% jest zwolennikiem niepodległości dla Tajwanu⁹. Wyniki te świadczą niewątpliwie o niepewności i braku zdecydowania obywateli co do politycznej przyszłości Tajwanu, ale również o fakcie, iż potrzeba więcej czasu na stabilizację relacji z Pekinem. Wyniki wyborów z 2008 roku jasno odzwierciedlają polityczne preferencje Tajwańczyków, gdzie czerpanie z zasobów chińskiego boomeru gospodarczego wzmaga chęć zachowania dotychczasowego *status quo*.

Plan narodowy prezydenta Ma Ying-jeou

„Elastyczna dyplomacja” – pod tym hasłem nowy prezydent Tajwanu wyraził kierunek rozwoju polityki zagranicznej. Podkreśla również konieczność wzajemnego zaufania i dobrej woli w celu stworzenia mocnych fundamentów w relacjach w Cieśninie Tajwańskiej. Administracja Ma planuje wprowadzenie lotów czarterowych na terytorium ChRL. Do tej pory bowiem loty na Tajwan musiały odbywać się przez Hong Kong lub Macau¹⁰.

Co więcej, Ma wskazuje na potrzebę pragmatyzmu we wzajemnych stosunkach, potępiając osiem lat rządów Chen Shun-biana, opartych na działaniach konfrontacyjnych. Jedną z pierwszych inicjatyw ma być wprowadzenie programu wizowego dla obywateli ChRL chcących podróżować do Kinmen i Matsu, leżących zaledwie kilka kilometrów od chińskiego miasta Xiamen. Ponadto plany KMT co do tego przygranicznego regionu sięgają aż do koncepcji budowy mostu pomiędzy Kinmen a Xiamen, który ma przyczynić się do odrodzenia lokalnej gospodarki¹¹. Ma podkreśla też konieczność zwiększenia pomocy humanitarnej dla mniej rozwiniętych regionów świata,

co niewątpliwie umocni pozycję Tajwanu na arenie międzynarodowej i udowodni takim mocarstwom jak Stany Zjednoczone, Japonia, czy kraje Unii Europejskiej, iż jest on „odpowiedzialnym graczem” czy też „rozjemcą”, dążącym do zacieśnienia relacji i utrzymania pokoju w Cieśninie Tajwańskiej¹².

Rekomendacje dla Tajwanu

- Wybór Ma na prezydenta przyczyni się niewątpliwie do przełomu w polityce zagranicznej Tajwanu. Wszystko wskazuje na dobry kierunek podjętych przez polityków KMT działań, którzy wykazują jednocześnie niezwykłą dojrzałość w politycznym nastawieniu w stosunku do Pekinu. Nasuwa się jednak pewna wątpliwość. Otóż istnieje pewne ryzyko, iż społeczeństwo Tajwanu może zinterpretować tego typu działania zyskania przychylności władz w Pekinie, jako sprzeniewierzenie się własnym, narodowym wartościom i podporządkowanie ich dyktatowi ChRL. W razie porażki, nie będzie wątpliwości kogo obarczyć odpowiedzialnością, jako że KMT zwyciężyła również w wyborach lokalnych. Dlatego administracja prezydenta Ma powinna w sposób wyważony i rozsądny podejmować działania mające na celu ocieplenie stosunków z Chinami.
- Nowe rządy na Tajwanie wiążą się również ze zmianą kierunku działań dyplomacji tajwańskiej. Ocieplenie w relacjach z Chinami nie może zostać zaprzepaszczone poprzez wykazywanie nadmiernej inicjatywy w staraniach na rzecz np. członkostwa w ONZ czy WHO (World Health Organization). Poprzednik Ma, Chen Shui-bian, szczególnie w tych kwestiach przejawiał zbyt daleko posunięty entuzjazm, co nieuchronnie prowadziło do nieprzychylnych reakcji Pekinu. Dlatego sensownym rozwiązaniem byłoby powstrzymanie się, przynajmniej w najbliższym czasie, od „wyzwoleńczych” poczynań i skupienie wysiłków na rzecz poprawy sytuacji gospodarczej, zwiększenia poziomu zamożności społeczeństwa oraz ekspansji inwestycji zagranicznych. Będzie to stanowiło dobre zaplecze w wypadku późniejszego skierowania działań na inne niż biznesowe tory.

Rekomendacje dla Chińskiej Republiki Ludowej

- Wielu obserwatorów uważa, iż wygrana Ma w wyborach oraz klęska forsowanego przez rząd DPP referendum w sprawie wstąpienia Tajwanu do ONZ są pierwszym krokiem na drodze poprawy stosunków w Cieśninie Tajwańskiej. Zmiana władzy w Tajpej stawia również nowe wyzwania przed Pekinem. Wykorzystanie przez Chiny przychylności Ma dla własnych celów wydaje się tutaj logicznym następstwem, lecz działania Pekinu powinny być prowadzone w taki sposób, aby Państwo Środka nie utraciło i tak ograniczonej wiarygodności. Jeśli

natomiast oferta poprawy stosunków została odrzucona przez Pekin, mogłoby się to spotkać z ponownym zacieśnieniem stosunków na linii Tajpej-Waszyngton, co automatycznie przekreśla wszelką pogłębioną bilateralną współpracę na linii Tajpej-Pekin.

- Istnieje szereg gestów, którymi Pekin mógłby odpowiedzieć na przychylne stanowisko Tajwanu, a które nie rzutowałyby na roszczenia ChRL co do jego statusu. Jednym z nich jest chęć przedyskutowania zakresu członkostwa Tajwanu w WHO i wynegocjowanie zadowalających obie strony warunków ewentualnego jego uczestnictwa. Kolejną kwestią jest wyrażenie poparcia i wykazanie chęci współpracy w ramach członkostwa w APEC czy WTO. Niewątpliwym zwiastunem poprawy wzajemnych relacji mogłoby stać się zaprzestanie programu regularnych manewrów wojskowych w Cieśninie Tajwańskiej, które Chiny przeprowadzają profilaktycznie na wypadek interwencji zbrojnej wobec Tajwanu.

* * * * *

Justyna Pado – ukończyła filologię angielską w Instytucie Brytyjskim UW oraz Podyplomowe Studium Stosunków Międzynarodowych i Dyplomacji w Collegium Civitas. Stażystka Ambasady RP w Rzymie, gdzie opracowywała materiały na temat polityki wewnętrznej i zagranicznej Włoch, nielegalnej imigracji z krajów Afryki Północnej oraz problemu „handlu ludźmi”. Była pracownik biura Gospodarczego i Kulturalnego Tajpei w Polsce, gdzie koordynowała przedsięwzięcia Taiwan ICDF (International Cooperation and Development Fund). Współpracuje z Fundacją Pułaskiego jako tłumacz KMP.

Fundacja im. Kazimierza Pułaskiego jest niezależną, apolityczną instytucją, której misją jest propagowanie wolności, sprawiedliwości i demokracji, oraz wspieranie działań mających na celu umacnianie społeczeństwa obywatelskiego. Fundacja prowadzi swoją działalność zarówno w Polsce jak i za granicą ze szczególnym uwzględnieniem Europy Środkowej i Wschodniej jak i Ameryki Północnej.

Fundacja mogła powstać dzięki przemianom politycznym, które nastąpiły w Polsce po 1989 roku. Ideały generała Kazimierza Pułaskiego (wolność, sprawiedliwość i demokracja) stanowią inspirację dla wszelkich inicjatyw podejmowanych przez Fundację. Działania Fundacji obejmują m.in.: prowadzenie badań naukowych, opracowywanie publikacji i analiz, przygotowywanie seminariów oraz konferencji, edukowanie i wspieranie liderów

www.institutprzywodztwa.pl

Fundacja jest organizatorem Warszawskiego

Regionalnego Kongresu Organizacji Pozarządowych www.warsawcongress.pl, Akademii Młodych Dyplomatów www.akademia.diplomacy.pl oraz wydawcą Platformy Komunikacyjnej dla Organizacji Pozarządowych www.non-gov.org

Fundacja przyznaje Nagrodę im. Kazimierza Pułaskiego "rycerz wolności" dla wybitnych postaci zasłużonych w promowaniu demokracji. Nagrodę dotychczas otrzymał profesor Władysław Bartoszewski, profesor Norman Davies oraz Alaksandar Milinkiewicz, lider demokratycznej opozycji w Białorusi.

Fundacja Pułaskiego jest jedną z dwóch polskich organizacji pozarządowych posiadających status organizacji partnerskiej Rady Europy. Więcej o Fundacji na www.pulaski.pl

Komentarz Międzynarodowy Pułaskiego to pogłębione analizy istotnych dla Polski zagadnień z zakresu polityki międzynarodowej, gospodarki światowej bądź bieżących wydarzeń w polskiej polityce. Dokument publikowany jest w dwóch wersjach językowych, polskiej i angielskiej. Osoby chcące publikować swoje oryginalne prace w Komentarzu proszone są o kontakt z Redaktorem Naczelnym p. Dominikiem Jankowskim djankowski@pulaski.pl. Żeby regularnie otrzymywać kolejne numery KMP należy podać swój e-mail na stronie www.pulaski.pl

The future of Chinese-Taiwanese relations: time for reconciliation?

Justyna Pado

The new Taiwanese president's position is clear: "Simply put, we don't want to see war, and we want to see peace and prosperity."¹³ How likely is it that this wish of President Ma Ying-jeou will come true? While Taiwan has been wrestling over the issue of its statehood for almost 60 years now, and is still resisting unification with China, economic co-operation between the two is flourishing. Moreover, the two regions seem to be regarding each other with something a little closer to warmth these days. Is this thawing due to the advent of the Beijing Olympics? Or could it be that the pragmatic Ma's electoral success is behind China's increased willingness to engage in dialogue with Taiwan? On March 22, 2008, Ma Ying-jeou, chairman of the conservative Kuomintang party (KMT), was elected president of the Republic of China, beating his main opponent from the opposition Democratic Progressive Party (DPP), Frank Hsieh, by a large majority of 2.2 million votes.¹⁴ This constituted a massive repudiation by the Taiwanese people of the policies of the former president and leader of the DPP, Chen Shui-bian, who throughout his two terms in office emphasised Taiwan's self-reliance and stoked fervour for independence, causing considerable friction with China.

Transformation of political thought in the main political parties in Taiwan

The KMT was created in 1949 when its leader Chiang Kai-shek along with a group of his followers fled to Taiwan after losing the civil war. Once there he introduced single-party authoritarian rule and declared himself legitimate sovereign of China, while the Communists in Beijing were establishing a separate state called the People's Republic of China. KMT was first associated with a unilateral style of politics which assumed eventual support from the USA in the overthrow of the communist regime on the mainland.¹⁵ After some time, however, KMT softened its intransigent stance as the Communists' power increased and the international community began to set up diplomatic relations with the PRC, which led to the consequent transferring of membership in the UN from the Republic of China to the People's Republic of China.¹⁶

After the death of Mao in 1979, the Chinese government altered its policy towards Taiwan, shifting from one of constant threats of military intervention (resulting in the eventual incorporation of Taiwan into PRC) towards the adoption of a more pragmatic policy

based on economic expansion. Taiwan's government also moved towards a more moderate stance, its motives now much less idealistic. Such an alteration of viewpoint was mostly caused by the establishing of diplomatic relations between the PRC and the United States in 1979. The 80s were a time of further political transformation for the KMT. The death of Chiang Kai-shek in 1975 brought an end to totalitarianism, and the KMT moved away from the concept of unification and political radicalism.

1991 marked a turning point in Chinese-Taiwanese relations, when president Lee Teng-hui announced that his government no longer disputed Communist rule on the mainland, leading to semi-official peace talks with the PRC.¹⁷ However, in 1999 talks were suspended when in one of the interviews Lee suggested holding the negotiations on a special state-to-state basis (which clearly hinted at Taiwan being sovereign).

The 90s were a time of fading popularity for the KMT, mainly due to accusations that those in favour of warmer relations with the PRC were guilty of seeking certain concessions at the expense of Taiwan's sovereignty. As a result of presidential elections in 2000, DPP candidate, Chen Shui-bian, a vigorous supporter of independence for Taiwan, was elected the next president. The KMT, falling apart due to internal splits and defections, reoriented the party back towards greater nationalism. At this time the People First Party of China was shifting its efforts towards economic incentives designed to encourage Taiwanese businesses to invest in the mainland with the aim of creating a pro-Beijing block within the Taiwanese electorate. However, there still lurked the threat of military intervention.

Chen's eight-year term in office did not contribute to any meaningful changes in relations with China. The internal policies also suffered. From the very beginning Chen's efforts met with KMT-led opposition defiance. Moreover, the PRC rejected any attempts at improving the situation in the Taiwan Strait, citing the DPP's pro-independence aspirations as the main obstacle to continuing the bilateral dialogue.

Consequently, an emphasis on Taiwanese nationalism, identity, and *de facto* sovereignty became the centrepiece of much of Chen's eight years in office. Since the KMT's ousting from power, the party's authorities sought to reinforce its image and created a political program which would compete with the ruling party. It is for this reason that the KMT began to stress the necessity of modernizing economic relations with the PRC (reducing restrictions on cross-strait links by, for example, launching direct flights) or liberating the financial markets with the aim of reviving Taiwan's economic potential. The KMT also soundly criticized President Chen's posture towards China as being provocative and confrontational. Ma's 2008 presidential campaign introduced the concept of "three no's": no negotiations on unifications with the PRC, no pursuit of independence, no use of force.¹⁸

The great victory of the KMT's representative in the 2008 elections enabled the new government to break the impasse of the last few years. The KMT has since moved to the political centre and adjusted its program to the preferences of the dynamic middle class. The DPP's failure was not only caused by inefficient action, a lack of clear perspective, and corruption scandals, but also a failed referendum, asking whether Taiwan should apply for U.N. membership under the name "Taiwan". This referendum constituted a high priority for Chen, signifying a kind of test of his popularity and support amongst the electorate. Turn-out did not exceed 50%, which meant that the case did not meet the required minimum to allow further action. This was still, however, enough to incense the PRC, as Taiwan again revealed its pro-independence inclinations which, if successful, would result in certain military intervention. Such a course of events would also place the United States, Taiwan's staunch ally, in a very uncomfortable position. It was no surprise that American decision makers expressed irritation at Chen's action, detecting (and identifying it as such) a challenge to the *status quo*.¹⁹

National identity and Taiwan's political status

Advocates of unification still believe that Taiwan should be the sole authority over the whole of China. However, they perceive China more as a cultural entity divided into two political systems as a result of the civil war. They are uncomfortable with talk of a distinctive Taiwanese national identity; for them the word Taiwan serves only a geographical purpose. They oppose the desinisation of Taiwanese people, seeing Chinese culture and tradition as their heritage. Nevertheless, the younger generation, growing up in times when historical events did not shape their national identity to such an extent as they did for the older citizens, perceive themselves as Taiwanese. Thus, are we witnessing a rise in Taiwanese nationalism?

Various factors influence Taiwanese national identity. Those citizens who still maintain links with the mainland China are slowly dying out. Democratisation of the country and rising prosperity of the society favour the development of a new national identity; an identity having much less in common with the Chinese one. This is intensified by the still present military threat from communist China, which further underlines the existence of two different political identities and the growing integration of the Taiwanese nation. Another example is the growing attention being paid to the teaching of local dialects at schools.²⁰ This all leads to the inevitable escalation of nationalism and inspires a new pride in the island.

The growing national identity is closely linked to changing political preferences. Research carried out in March 2008 indicates that a majority of Taiwanese nationals (43% of those polled) support the status quo with an option of deciding on the status of Taiwan at a

later time. Only 2% of the respondents support unification and setting up one Chinese country under the rule of the Republic of China. 6% opted for independence for Taiwan.²¹ The above results show that there is obviously a degree of uncertainty about the political future of Taiwan, but also hint at the fact that more time is needed to stabilize relations with the PRC. The 2008 election results clearly reflect people's political preferences: Taiwan's best chance to benefit from the Chinese economic boom lies in maintaining the status quo.

The national plan of President Ma Ying-jeou

"Flexible diplomacy", the term used to describe the new direction of president Ma's foreign policy. He often underlines the importance of mutual trust and goodwill to create strong foundations of relations in the Taiwan Strait. One of the signs of this initiative is introducing charter flights direct to the mainland; heretofore they had to go through Hong Kong or Macau.²²

Moreover, Ma sees the necessity of pragmatism in bilateral relations, rejecting the confrontational stance of Chen's eight-year period in office. One of the first initiatives has been the introduction of a special visa program for PRC citizens who want to travel to Kinmen and Matsu, situated only a few kilometres from the Chinese city of Xiamen. KMT's plans regarding this region also involve building a bridge between Kinmen and Xiamen, which will contribute to a revival of the local economy.²³ Ma also underlines the importance of increasing humanitarian aid to less developed regions of the world, which will undoubtedly strengthen Taiwan's position and demonstrate to superpowers that it is a "responsible stakeholder" or "peacemaker".²⁴

Recommendations for Taiwan

- Electing Ma as president is clearly a turning point in Taiwan's foreign policy. All the evidence confirms the positive direction taken by KMT politicians, who display an increased maturity toward the PRC's government. However, there arises one doubt: Taiwanese society might perceive these attempts at winning China's favour as a betrayal of their own national values and make them subservient to Chinese diktat. Should the new Taiwanese approach fail, there will be no doubts as to who is responsible since the KMT also won a majority in local elections. Thus Ma's administration should demonstrate a certain degree of common sense, carefully considering all potential consequences of its actions, when improving relations with China.
- Taiwan's new government heralds a new diplomatic approach. Achieving smoother relations with the PRC cannot be wasted by taking excessive

initiatives towards gaining membership of, for example, the U.N. or WHO (World Health Organization). Ma's predecessor, Chen Shui-bian, generated overwhelming enthusiasm over this issue which inevitably led to a hostile Chinese reaction. Therefore, refraining from such 'liberating' action would be the most sensible solution, at least for the present moment, and efforts should be focused on strengthening the economic situation, increasing prosperity, and expanding foreign investment. This will create a firm back-up should the notoriously unpredictable China redirect its political course.

Recommendations for the People's Republic of China

- Many observers believe that the twin factors of Ma's election as president and the failure of the referendum for U.N. membership pushed for by the DPP are the first steps to improving relations in the Taiwan Strait. The change of power in Taiwan poses new challenges for the PRC too. Taking advantage of Ma's favourable policy seems to be a logical consequence, but it needs to be done in such a way as not to lose Taiwan's trust. If Taiwan's offer were to be rejected by the PRC, it could result in a tightening of relations between Taipei and Washington, which would automatically rule out any bilateral cooperation between Taiwan and China.
- The PRC could respond in a number of ways to Taiwan's newly favourable attitude that would not impact upon its claims regarding Taiwan's status. One of them should be a willingness to discuss Taiwan's membership of WHO and to negotiate conditions that satisfy both sides. It could also express support and a willingness to cooperate within the structures of APEC (Asia-Pacific Economic Cooperation) and WTO (World Trade Organization). A clear sign of improved mutual relations would be a halt to minatory Chinese military exercises in the Taiwan Strait.

* * * * *

Justyna Pado – completed her studies in English philology at the British Institute of the University of Warsaw and a post-graduate degree in International Relations and Diplomacy at Collegium Civitas. During an internship at the Polish Embassy in Rome she dealt with information concerning Italian home and foreign policies, problems regarding illegal immigration from South African countries and human trafficking. A former employee of the Taipei Economic and Cultural Office in Poland where she coordinated the events of

Taiwan ICDF (International Cooperation and Development Fund). She translates for the Casimir Pulaski Foundation.

The Casimir Pulaski Foundation is an independent, non-partisan institution with a mission to promote freedom, equality and democracy as well as to support actions of strengthening civil society. The foundation carries out activities both in Poland and abroad, among others in Central and Eastern Europe and in North America.

The Casimir Pulaski Foundation was founded due to political changes that took place in Poland after 1989. The principal values of Casimir Pulaski (freedom, justice and democracy) are an inspiration for every initiative undertaken by the Foundation. A few of the Foundations activities include: conducting scientific research, preparing publications and analyses, organizing seminars and conferences, providing education and support for leaders www.institutprzywodztwa.pl

The Foundation is the main organizer of the Warsaw Regional NGOs Congress www.warsawcongress.pl, the Academy of Young Diplomats www.akademia.diplomacy.pl and publisher of the Communication Platform for Non-Governmental Organizations www.non-gov.org

The Foundation also awards the Casimir Pulaski Prize "the knight of freedom" to outstanding people who have made a significant contribution in promoting democracy. So far the prizewinners were: professor Władysław Bartoszewski, former minister of foreign affairs of Poland, historian professor Norman Davies and Alaksandar Milinkiewicz, leader of democratic opposition in Belarus.

The Casimir Pulaski Foundation is one of only two Polish institutions that have a partnership status with the Council of Europe. More about Foundation at: www.pulaski.pl

Pulaski Policy Papers are analyses of foreign policy, international economy and domestic politics issues, essential for Poland. The papers are published both in Polish and English. Researchers willing to publish new articles in Pulaski Policy Papers are asked to contact the Chief Editor Mr Dominik Jankowski djankowski@pulaski.pl If you would like to receive new issues of PPP please add your e-mail at www.pulaski.pl

Przypisy końcowe / Endnotes

¹ Zapis wywiadu z "The New York Times" oraz "International Herald Tribune" z prezydentem Ma, Republika Chińska, 18 czerwca 2008, „Simply put, we don't want to see war, and we want to see peace and prosperity”.

² Shu-Ching Jean Chen, „Ma Wins Taiwan Presidential Vote”, „Forbes”, 22 marca 2008.

³ Po zakończeniu II Wojny Światowej przeciw m.in. Japonii, która kontrolowała terytorium Tajwanu w okresie przedwojennym, Stany Zjednoczone od ponad 60 lat sprawują pewnego rodzaju pieczę nad bezpieczeństwem Tajwanu, co również umożliwia amerykańską obecność militarną w tym regionie i nieformalne wywieranie wpływu na kształt relacji z Tajwanem.

⁴ Administracja prezydenta Nixona wyraźnie dążyła do ocieplenia stosunków z Chinami, aby stworzyć przeciwwagę dla Związku Sowieckiego. 25 października 1971 roku ONZ przyjęła rezolucję, na mocy której Republika Chin przestaje być uznawana za pełnoprawną władzę terytoriów Chin. ChRL otrzymała poparcie dwóch trzecich głosów, w tym także zgodę Rady Bezpieczeństwa ONZ.

⁵ Wynik rozmów pod nazwą „1992 konsensus”, gdzie obie strony uznają przynależność do jednego państwa chińskiego, ale zgadzają się na różnorodność co do definicji „tego jednego państwa”.

⁶ Kerry Dumbaugh, CRS Report for Congress, „Taiwan's 2008 Presidential Elections”.

⁷ John J. Tkacik, Jr., „Dealing with Taiwan's Referendum on the United Nations”, The Heritage Foundation, 10 września 2007.

⁸ Philip Pan, Washington Post Foreign Service, 2 stycznia 2004.

⁹ Council of Mainland Affairs, badanie przeprowadzone wśród respondentów pomiędzy 20 a 69 rokiem życia, Tajwan, marzec 2008.

¹⁰ Tania Branigan, „China resumes direct flights to Taiwan after 60 years”, „The Guardian”, 5 lipca 2008.

Tajwan przez długi czas opierał się wprowadzeniu bezpośrednich lotów, z uwagi na żądanie Pekinu aby odbywały się one na zasadach lotów 'krajowych' obsługiwanych przez chińskich przewoźników i nie raportowanych do Międzynarodowej Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego jako loty w 'międzynarodowych korytarzach’.

¹¹ „Kinmen to become symbol of peace” Rządowe Biuro Informacyjne, Tajwan, 1 września 2008.

¹² Susan Yu, „Taiwan Journal”, 15 sierpnia 2008.

¹³ Transcript of an interview of The New York Times and International Herald Tribune with president Ma, Republic of China, June 18, 2008.

¹⁴ Shu-Ching Jean Chen, „Ma Wins Taiwan Presidential Vote”, Forbes, March 22, 2008.

¹⁵ After winning WW II against Japan, which had controlled Taiwan before, the United States has taken care of Taiwan for more than 60 years, which explains its military presence in the region and informal shaping of relations with Taiwan.

¹⁶ Nixon's administration sought to thaw relations with PRC to create a counterbalance to the Soviet Union. On

October 25, 1971 U.N. adopted a resolution recognizing the PRC as the sole legitimate government of China. PRC received support from two-thirds of all United Nations' members including approval by the Security Council members excluding the ROC.

¹⁷ Outcome of talks named "1992 consensus" where both sides recognise there is only one China - both mainland China and Taiwan belong to the same China, but agree to differ on the definition of that one China.

¹⁸ Kerry Dumbaugh, CRS Report for Congress, "Taiwan's 2008 Presidential Elections".

¹⁹ John J. Tkacik, Jr., "Dealing with Taiwan's Referendum on the United Nations", The Heritage Foundation, September 10, 2007.

²⁰ Philip Pan, Washington Post Foreign Service, January 2, 2004.

²¹ Council of Mainland Affairs, research conducted among respondents between 20 and 69 years of age, Taiwan, March 2008.

²² Tania Branigan, "China resumes direct flights to Taiwan after 60 years", *The Guardian*, July 5, 2008.

Taiwan has long resisted the introduction of direct flights, as PRC demanded they be handled as 'domestic' routes operated by Chinese carriers and not be reported to the International Civil Aviation Organization as "international corridors".

²³ "Kinmen to become symbol of peace", Government Information Office, Taiwan, September 1, 2008.

²⁴ Susan Yu, Taiwan Journal, August 15, 2008.

REKLAMA

EURO **E**KSPERT

www.euro-ekspert.net

Kluczem do unijnego skarbcza

Chcesz wiedzieć więcej? Czytaj Euroeksperta!
czasopismo interdyscyplinarne poświęcone problematyce
integracji europejskiej i dotacji unijnych

Zamów Prenumeratę : Tel.: 85 66 32 116, e-mail: redakcja@euro-ekspert.net
Czasopismo dostępne w salonach Empik